

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 97
Tarih : 14.02.2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

657 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi,
genel gerekçesi ve madde gerekçeleriyle birlikte ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize ve gereği arz olunur.

Emine Beyza ÜSTÜN
İstanbul Milletvekili

Sezai TEMELLİ
İstanbul Milletvekili

TBMM KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
14 Temmuz 2015
Numara:

TBMM GENEL EVRAK
14 Temmuz 2015
No: 8388

GEREKÇE

1980'lerden itibaren kamu kurumlarında uygulanan çalışma ilişkisinin ağırlık merkezi sözleşmelilik haline gelmiştir. Genel kamu hizmetlerinin memurlar aracılığıyla görüleceğine dair anayasal bir düzenleme bulunmasına rağmen sözleşmelilik ilişkisinin yaygınlaştığı bilinmektedir. Hem çalışma düzeninin parçalanmış yapısı yüzünden, hem de her an iş akdinin feshiyle veya uzatılmaması tehdidiyle yüz yüze kalan çalışanların motivasyonu ve iş yerindeki çalışma barışı tehlike altındadır.

4/C istihdamının 1965 yılında kabul edilen Devlet Memurları Kanunu'ndaki adı yevmiyeli personeldir. 1970 yılında yapılan değişiklik ile yevmiyeli personel kaldırılmış, 4/C bendinde işçilerle ilgili düzenleme yapılmıştır. 1972 yılında ise dörtlü istihdam biçimine geçilmiş, işçiler D fıkrasına kaydırılarak, C fıkrasında geçici personelle ilgili düzenlemeler yapılmıştır. 1972 yılında 2 sayılı KHK ile yapılan düzenlemeler, 1974 yılında yapılan birkaç değişiklikle beraber günümüze kadar gelmiştir. Geçici personel sözleşme ile çalışmaktadır ve sözleşmeler özel hukuk alanına girer. Fakat işçi sayılmadıkları açıkça belirtilmiş ve İş Kanunu'nun kapsamı dışına çıkarılmışlardır. Yani geçici personelin durumunu düzenleyen kurallar özel olarak belirlenecektir.

Diğer taraftan 2014 yılında çıkarılan *"İş Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması İle Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılmasına Dair Kanun"* ile 4 üncü maddenin C fıkrasına ek bir paragraf eklenerek; özelleştirmeler nedeniyle işsiz kalan işçilerin diğer kamu kurum ve kuruluşlarında sosyal haklardan yoksun olarak düşük ücretle istihdamına yönelik olarak bir düzenlemeye gidilmiştir. Zaten özelleştirmeler nedeniyle mağdur edilen işçiler bu düzenleme ve istihdam biçimiyle ikinci kez mağdur edilmektedirler. Aynı kurumda memur statüsüyle çalışanların özlük haklarıyla birlikte diğer kurumlara nakledilmesi, işçilerin ise 4üncü maddenin C fıkrası kapsamına alınması büyük bir haksızlığa neden olmaktadır.

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 4. Maddesinin C fıkrası şöyledir: *"Bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmet olduğuna Devlet Personel Dairesinin ve Maliye Bakanlığının görüşlerine dayanılarak Bakanlar Kurulunca karar verilen görevlerde ve belirtilen ücret ve adet sınırları içinde sözleşme ile çalıştırılan ve işçi sayılmayan kimselerdir."* Görüldüğü üzere, geçici personelin tanımını içeren yasal düzenleme, kamu hizmetlerinin örgütlenmesinde ihtiyaç

duyulan mevsimlik/kısa dönemli personel gereksinimi için hazırlanmıştır. Kamu hizmetlerinde istihdam edilen kişiler açısından kural, memurluk ve işçiliktir. Kural dışına çıkmanın belirli yasal koşulları ve sınırları vardır. Bununla bağlantılı olarak, geçici personele ilişkin yapılan düzenlemelerde Bakanlar Kurulu'nun yetkisinin yasal ve anayasal sınırları bulunmaktadır. 657 sayılı kanuna göre, Bakanlar Kurulu yalnızca sözleşme ve ücretlere ilişkin esasları saptayacaktır. İçerik ve sınırlarının belirlenmesi gereken *sözleşme ve ücretlere ilişkin esaslar* dışında kalan konularda Bakanlar Kurulu'nun yetkisi bulunmamaktadır.

657 Sayılı Yasanın 4. maddesinin C fıkrasında "geçici personel" adı altında, memur, sözleşmeli personel, işçi dışında bir başka statü, istihdam şekli kabul edilmiştir. Ancak anılan yasal düzenlemede sadece "geçici personel" adı verilen statüden söz edilmekle yetinilip; bu istihdam şeklinin kapsamı, çalışanların hak ve yükümlülükleri belirlenmeksizin, bu konuda düzenleme yapma yetkisi bütünüyle yürütme organına bırakılmıştır. Yasama organı tarafından, bir istihdam şeklinin yalnızca adı konulup, düzenleme yetkisinin yürütme organına bırakılması, iş güvencesi ve sosyal güvenlik hakkının düzenlenmemesi, Anayasanın 49. maddesine aykırı olduğu gibi, yasama yetkisinin devredilemeyeceğine ilişkin Anayasanın 7. maddesine ve sonuçta çalışma hakkının özünün zedelenmesi nedeniyle de 13. maddesine aykırıdır.

*Geçiciliğin ücretli emek açısından önemli sonuçları vardır. Geçici personelin, bir yandan sözleşme ile çalıştırılan ama öte yandan işçi sayılmayan kişiler olmaları, daha baştan işçilik statüsünün Anayasa ve yasalarca sağlanan hak ve güvencelerinin kapsamı dışında bırakılmaları sonucunu doğurmaktadır. Öncelikle, hem işçi sayılmama ve hem de yalnızca yürütmenin tek yanlı olarak belirleyeceği ücret sınırları içinde çalışma zorunluluğu, örneğin personelin sendika, toplu sözleşme ve grev haklarından yoksun bırakılması sonucunu doğurmaktadır. Bu haklar, uluslararası sözleşmelerle korumaya alınmış, *işçi sayılmayan* denilerek yapılan biçimsel tanımlarla yoksun bırakılamayacak insan haklarıdır. İşçi olarak tanımlanmadığı için anayasal, yasal haklardan ve uluslararası sözleşmelerin güvencesinden mahrum bırakılan 4 C personeli için yapılan düzenlemeler *kanun önünde eşitlik* ilkesine de aykırıdır.*

Bu kanun teklifi ile 657 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin C fıkrası kapsamında çalışanların çalıştıkları kuruma kadrolu personel olarak atanması amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- İlgili madde ile 657 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin C fıkrası kapsamında çalışanların halen görev yaptıkları kuruma yazılı olarak başvurmaları halinde, 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (A) fıkrası kapsamında koşulsuz olarak çalıştıkları kuruma kadrolu personel olarak atanması amaçlanmaktadır.

Madde 2- Yürürlük maddesidir.

Madde 3- Yürütme maddesidir.

657 SAYILI DEVLET MEMURLARI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

Madde 1- 14.07.1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin C fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

“Bir yıldan az süreli veya mevsimlik hizmet olduğuna Devlet Personel Dairesinin ve Maliye Bakanlığının görüşlerine dayanılarak Bakanlar Kurulunca karar verilen görevlerde çalıştırılacak olanlar bu kanunun 4 maddesinin (A) fıkrasında belirtilen statüde çalıştırılırlar.

(Ek paragraf: 10/9/2014-6552/66 md.) Özelleştirme uygulamaları sebebiyle iş akitleri kamu veya özel sektör işverenince feshedilen ve 24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Kanun kapsamında diğer kamu kurum ve kuruluşlarına nakil hakkı bulunmayan personel de bu fıkra kapsamında yaşlılık veya malullük aylığı almaya hak kazanıncaya kadar istihdam edilir.

657 Sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin C fıkrası kapsamında çalışanlar ile yine 4 üncü Maddenin C fıkrasına dayandırılarak çalıştırılmış ve sonrasında görevi sonlandırılmış kişilerin görev yaptıkları kuruma yazılı olarak başvurmaları halinde 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (A) fıkrası kapsamında koşulsuz olarak çalıştıkları kuruma kadrolu personel olarak ataması yapılır.”

Madde 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Madde 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.